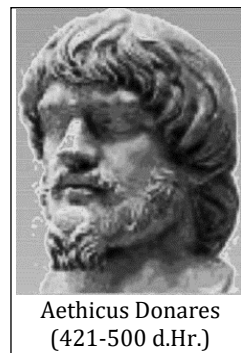

INTRODUCERE

Comoara cea mai de preț a omului pe pământ este credința „și stâlpul și temelia adevărului. Ea a fost și rămâne izvorul vieții pe pământ. Sfânta Scriptură sau Biblia este colecția cărților numite ale Vechiului și ale Noului Testament, scrise sub insuflarea Duhului Sfânt (...) Biserica le păstrează ca pe un odor de mare preț și le folosește ca pe un izvor de apă vie, din care soarbe învățătura cea dumnezeiască” (Învățătura de credință creștină ortodoxă, p. 19). Biserica este săvârșitoarea și păzitoarea unității și identității credinței, ca simbol al învățaturii pe care creștinul ortodox trebuie să o primească, să și-o însușească și să o mărturisească. Primirea credinței vine de la părinți, de la tradiție și de la Biserică. Însușirea începe din copilărie și se desăvârșește în Biserică, apoi prin studiu și pelerinaje la locurile sfinte și lăcașurile de cult. Mărturisirea începe cu rugăciunea și smerenia, continuă cu milostivirea față de semen, săvârșirea faptelor caritabile, propovăduirea și educarea propriilor copii în spiritul creștin-ortodox, al tradițiilor neamului și locului născării. Biserica este obștea oamenilor creștini care cred în Mântuitorul nostru, Domnul Iisus Hristos, mărturisesc învățăturile Lui și se împărtășesc din harul Tainelor rânduite de El. În Noul Testament, Biserica se cheamă Casa lui Dumnezeu. Biserica este Trupul cel tainic al Domnului Iisus Hristos, locul învățării, prima școală a buchiilor, prima apropiere, empatie și judecată a localnicilor, a fost primul edificiu construit de săteni, chiar dacă aceasta a urmat ritualului crucilor în propria gospodărie, apoi al troițelor, și, evoluând, la lăcașurile atotcuprinzătoare, ale tuturor la un loc. Întâii creștini, în Dacia noastră, se pare că au apărut în secolul I, în localitățile grecești din sudul Dobrogei (Tomis - Constanța, Silistra - Durostor, Caliacra - Balcic chiar de dinainte de Hristos - epoca bronzului), parte a ținutului sciților, după geograful Strabon. El denumeste

„ținutul Sciților” Harsonul din părțile Crimeei și pătratul nord-vestic al Mării Negre, din care făcea parte și Dobrogea, numită de la Dioclețian „Sciția Mică”. După cum se știe, aici a fost „repartizat” Sfântul Apostol Andrei, apostol al Mântuitorului, pentru a răspândi cuvântul lui Dumnezeu, prin predicarea Evangheliei și botezul întru Hristos. Un alt izvor de creștinare l-au reprezentat negustorii greci care au pătruns, inclusiv pe Dunăre și pe văile râurilor Daciei, aducând, odată cu influența civilizației grecești, și credința creștină.

Avem ca exemplu de păgân creștinat din această perioadă pe filozoful și exploratorul Aethicus Histricus sau Donares, autor al lucrării „Cosmografia”, din care doar un exemplar se mai află în Biblioteca din Leipzig, unde s-a folosit de primul alfabet geto-dacic, format din 23 de litere. Acesta a făcut înconjurul lumii cu propria sa flotă de corăbii.

Aethicus Donares
(421-500 d.Hr.)

Alamoni (A)	Iosithu (I)	Salathi
Becab	Kaithu	Intalech (A/I)
Cathu	Lethfu	Thothymos
Delfoy	Malothy	Azathot (A)
Efothu (E)	Nabaleth	Reque
Fomethu	Ozechi (O)	Yrchoni (U)
Garfou	Chorizech	Zothychin
Hethrou	Phythyrin	

Alfabetul lui Aethicus Donaris

Dacii au primit cu ușurință credința creștină, pentru că aceasta a avut unele corespondențe cu credința păgână a lor, cum ar fi adorația unei zeități sau credința nemuririi sufletului. Apoi, după cucerirea Daciei de către romani, în secolele II și III (106-271), soldații creștini, funcționarii, coloniștii și negustorii veniți aici din ținuturi în care creștinismul funcționa de un secol, au creștinat „barbarii Daci și Sciți, că mulți nu au auzit încă de

cuvântul Evangheliei”, cum spune scriitorul Tertulian PE LA ANUL 220 (Manual pentru clasa a IV-a secundară, Istoria Bisericii Ortodoxe Române, Ediția I, 1946, p. 11). De acum avem deja mărturii ale scriitorilor bisericești, inscripții și obiecte paleocreștine, cum sunt și cele din Ardeal, Oltenia și Dobrogea: Biertan cu tăblița votivă, Sucidava (Celei - Corabia, unde Constantin cel Mare a construit podul peste Dunăre, în expediția împotriva goților de la nord și sud de Dunăre), sau Desa - Calafat (cu tumulii cu schelete umane din timpul migrației indo-europene) și Răcari-Dolj și, mai ales, în centrele urbane ale „Sciției Mici” (*Scythia Minor*). De curând a ajuns publică și informația Papirusului de la Mangalia din secolul IV î.Hr, perioada elenistică, descoperit pe un șantier de lucrări pentru sistematizare a acestui oraș, în anul 1959. Se susține că din aceeași perioadă s-a descoperit unul și la Derveni în Grecia, ambele fiind scrise în greaca veche. Papirusul nostru a fost trimis la Moscova pentru restaurare și descifrare, întrucât noi nu am avut tehnologia respectivă, rușii terminând restaurarea în 1961. În anul 2000 „ne-am adus aminte” de el și l-am cerut rușilor și, prin demersuri repetate ne-a fost returnat la 22 august 2011, fiind depus la muzeul din Mangalia.

Papirusul de la Mangalia

Mormântul în care a fost descoperit papirusul
(Sursa: romania-actualitati.ro; Foto: Mona Constantinescu)

Papirusul de la Mangalia se întoarce de la Moscova

Nu a fost încă descifrat, dar ca dovadă a existenței credinței creștine încă înainte Cristos, se presupune că ar conține percepte „de urmat pe drumul parcurs spre Lumea de Dincolo” („Papirusul de la Mangalia”, prof Sanda Elena Pădureanu, Google, 9 decembrie 2016) Inscripțiile creștine găsite în Ardeal formulau monograme pe cruci (STTL: *Sit tibi terra levis* – „Să-ți fie țărâna ușoară!”) și un P (*posuit* – „odihnește”) sau o corabie cu inscripțiile grecești (I.X.Y.C – „Iisus Hristos, fiul lui Dumnezeu”), din timpuri vechi, încă dinainte de așezarea moșnenilor pe aici, datorate credinței în Biserica lui Dumnezeu. Credința era deja matură, ei încălzindu-se la focul sacru al făcliei aprinse pentru noi ortodocșii, de Împăratul Constantin I. După reunificarea Imperiului Roman, în urma ocupării Spaniei, împreună cu Licinius, a câștigării bătăliilor cu Maxentius (anul 312) și apoi chiar cu Licinius, la Adrianopole (anul 324), moment în care, la îndemnul mamei sale, și preluând toleranța stabilită deja de înaintașul său, Galerius, privind

14